

νίζου νὰ ἀπολαμβάνης στὴ καρδιά μου τὰ δικάϊματα ὅπου ἐξαρχῆς ἀπόκτησες μετὴν καλοσύνην σου, καὶ τὰ προνόμια, ὅπου σὲ τούτῃ σου χάρισα γιὰ πάντα.

Μὴ σὲ μέλει γιὰ τὴν κατάστασί μου· ἀλήθεια τὰ δεινά μου περιστατικά μου ἔφεραν στενοχώριαι, μόνε ξέρε, πῶς ἐγὼ εἶμαι καὶ γενναῖο-καρδός, μῆτε καταπέφτω εὐκολὰ ἀπὸ τὴν ἐναντία τύχη. Οἰκονομοῦμαι γιὰ τὴν πόρεσί μου. Καὶ ἀπὸ τὰ πολλά μου χρέη ὅλο κάτι ἐπλέρωσα· μείνε ἡσυχός γιὰ μένα καὶ κύτταξε νὰ μὴ ταλαιπωρῆς τὸν ἑαυτό σου.

Κοντὰ σὲ ὅσα σου ἐσημείωσα, λογιάζω ἀναγκαιότατο ἀκόμη νὰ σοῦ θυμῶσω, πῶς ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἔχῃ τίμιον χαρακτήρα γιὰ νὰ ζῆσῃ στὸν κόσμον μετ' ὑπόληψι· ὁ φιλαλήθης καὶ φιλοδίκαιος εὐρίσκεται ἀνεπάντεχα πιασμένος στῆς παγίδαις τῶν δολερῶν καὶ κακοποιῶν ἀνθρώπων. Εἶναι χρεῖα λοιπὸν νὰ φυλάγεται ὁ χαρακτήρας, ἀλλὰ νὰ μὴ φανερόνεται σ' ὅποιον λάχῃ ἀνεξέταχτα· ἡ προσποίηση εἶναι κακία, ἀλλ' αὐτὴ γίνεται ἀρετὴ ὅποτε δὲ συντρέχει πρὸς βλάβη τοῦ ἄλλου. Ὁ Σωκράτης ἤπιε τὸ κώνειον γιὰ νὰ μὴ παραβῆ τὸ χρέος του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀρετὴ· μόνε ἔδωκε ἀφορμὴ νὰ θριαμβέψῃ ἡ κακία. Θελὰ εἰπῆς πρὸς καιρὸν; τὸ κακὸ παράδειγμα καὶ μιᾶς στιγμῆς κατανατᾶει ὀλέθριον γιὰ αἰῶνας.

ἀπὸ Τζεπέλοβο, τῆ 22 Γρυγίου 1822.

ὁ πατέρας σου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Ὁ Βηλαρᾶς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τινῶν ποιημάτων του, καὶ νοῦν καὶ φαντασίαν καὶ μάθησιν καὶ ποιικίαν γνώσεως εἶχε τοσαύτην, ὥστε καὶ ἐκ τῶν Ἀγγλων ὁ Dr. H. Holland ὠνόμαζεν αὐτὸν πολυμαθῆ, ἐγκρατῆ τῶν φυσικῶν καὶ μεταφυσικῶν ἐπιστημῶν, φιλόλογον, ποιητὴν ἐξάριστον καὶ φιλόσοφον ἀνήκοντα μᾶλλον εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαίας ἐλευθερίας.

Αἱ περὶ γλώσσης ὅμως καὶ περὶ ὀρθογραφίας ιδέαι αὐτοῦ ἦσαν πάντῃ ιδιόρρυθμοι. Καὶ εἰ μὲν στιχοιργῶν μόνον μετεχειρίζετο τὴν διάλεκτον τῆς ἰδικιτέρας αὐτοῦ πατρίδος, λόγος μηδεὶς· ἀλλὰ νὰ λέγῃ πεζογραφῶν τῆς ἀληθινῆς μάθησις, τοῦ Ξεροφῶντα, τὰ σχολιά, ξετελειωμοὺς καὶ χάλινα, καὶ ν' ἀποσκορακίζῃ ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ τῇ ἐπιγραφομένη *Η ρομενηκη γλωσσα* καὶ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου καὶ τόνους καὶ πνεύματα, τοῦτο τῇ ἀληθείᾳ τεκμηριοῖ παράδοξόν τι νόσημα τῆς κριτικῆς τοῦ ἀνδρὸς δυνάμεως.

Ἐκ τῶν ἐρωτικῶν αὐτοῦ ποιημάτων ἡ *Ἀνοιξίς* καὶ ἡ *Δύσις τοῦ ἡλίου* φαίνονται μοι ἀριστουργήματα· ἡ πρώτη μάλιστα ὑπερτερεῖ καὶ τῆς τοῦ Χρηστοπούλου· ἡ δ' ἑτέρα τοσοῦτε

προσφωῶς μιμεῖται διὰ τε τῶν ποιητικῶν εἰκότων καὶ τῆς συνθήκης τῶν λέξεων τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τὴν ἀνατολὴν τῆς σελήνης, τὸν κάματον τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν κτηνῶν, τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτὸς καὶ τὸν ἀκοίμητον ἔρωτα, ὥστε φαντάζεσαι ὅτι βλέπεις τὴν φύσιν δρῶσαν ἢ πάσχουσαν, ὅτι σὺ αὐτὸς παθαίνεις, ὅτι σὺ αὐτὸς κεκοπιакῶς ἀποχωρεῖς εἰς τὴν καλύβην σου. Ἄλλ' ἐκ πασῶν τῶν ποιητικῶν ἀρετῶν τοῦ Βηλαρᾶ ἐπικρατεστέρα ἐστὶν ἡ σατυρικὴ. Τὸ κατ' ἐμὲ δολογῶ ἀμίμητον τὴν *Γιατρικὴν παρηγορίαν*, οὐδὲ ἀνέγων εὐφρεστέραν καὶ χαριστέραν μαστιγῶσιν τῆς ἱατρικῆς ἀγυρτείας.

Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

ΓΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἰωάννου Βηλαρᾶ.

Βογγομαχοῦσεν ἀσθενῆς
Κατάκειτος στὴν κλίνην,
Τοῦ χάρου παίρει, δίνει·

Καὶ λυπημένη καὶ πικρὴ
Ἡ μαύρη σύζυγός του
Θρηνοῦσε στὸ πλευρό του.

Σὲ τοῦτο μπαίνει κι' ὁ γιατρός
Καὶ τὸ σφυγμὸ τοῦ πιάνει,
Τὸν ἐρωτᾷ· τί κάνει;

Ὅχ! τί νὰ κάμω, δὲν μπορῶ,
Χειρότερα ὅσο πάω·
Φεβοῦμαι, θά πεθάνω.

Μὴ δὰ τὸ θάνατον ἐφτῆς
Στομάζεσαι, δειλιάζεις,
Καὶ τοῦ πατρός σου ὀμοιάζεις.

Ὁ μακαρίτης, σὰν κι' ἐσὺ
Μοῦ ἤλεγε, θυμοῦμαι,
Γιατρὲ δὲν τὸν πατοῦμε

Τὸ χάρο τούτην τῇ φορᾷ;
Μὸν κείνος ἦταν γέρος,
Καὶ τοῦ θανάτου μέρος.

Δὲν ἔχω δύναμι γιατρὲ,
Μηδὲ γιὰ νὰ μιλήσω,
Καὶ δὲ θαρρῶ νὰ ζήσω.

Τὸν ἴδιον εἶχε, καὶ σωστὰ,
Ὁ μακαρίτης θιός σου,
Τὸ φόβον τὸ δικό σου.

Μὸν ἐσὺ, φίλε μου, ἀγκαλὰ
Ἄποπολλῆς στὸ στρῶμα,
Χαμοβασιέσαι ἀκόμα.

Καλὸ δὲ βλέπω, κύρ γιατρὲ,
Δὲν τρώγω, δὲν κοιμοῦμαι·
Πῶς λὲς νὰ μὴ φοβοῦμαι;

Σοῦρθαν στὸ νοῦ καθὼς θωροῦ,
Τὰ λόγια τοῦ ἀδελφοῦ σου,
Τοῦ μεγαλήτερού σου.

Ὁ μακαρίτης φαγητὸ,
Καὶ ὕπνον ἐποθοῦσε,
Καὶ μὲ συγνορωτοῦσε.

Μὸν ἐσὺ, φίλε μου, ἐπροχτὲ

Ζουμί θαρρῶ, κημπόσο
Νά βρούφητες ὡστόσο.

Αὐτὰ ν' ἀκούη ἡ ὄρφανή
Γυναϊκά του, ἀρχινάει
Νά κλαίγη, νά θρηνάη.

Ἔοχ! λέγει ὁ ἄντρας· ἄμ γιατί
Τοῦ κάκου νά λυπιέσαι,
Καί δὲν παρηγοριέσαι;

Κἄν τὸ γιατρό δὲν ἀγρηκᾶς,
Ποῦ λέει νά παντέχω,
Καί κίνδυνο δὲν ἔχω;

Ἄμ μὰ τί θάρρῶς καὶ καρδιά!
Ἡ ἄτυχη, φωνάζει·
Βαριά ἀναστεναζέει.

Ἄφου ἀκέρια φαμελιά
Τὴν ἔχει μακαρίσει,
Σ' ἐσένα θά εὐτυχήσει!

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ ΠΑΙΓΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

Ἐδῶ καὶ δύο ἔτη, εἶχα λάβει ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν θεῖαν μου Σωφρονίαν, τὴν καλὴν ἐκείνην γερόντισσαν ἥτις, καθ' ὅλον τὸ μακρόν της στάδιον, ἐνησχολεῖτο τόσον εἰς τὸ νά νυμφεῦθαι τοὺς ἄλλους, ὥστε δὲν ἔλαβε καιρὸν νά συλλογισθῆ πῶς νά νυμφευθῆ ἡ ἰδία· διὰ τοῦτο καὶ ἐκείνη μὲν ἔμεινεν ἀνύπανδρος, ἐγὼ δὲ εἶμαι σήμερον κληρονόμος της.

Εἶχα λάβει λοιπὸν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν καλὴν θεῖαν μου Σωφρονίαν, καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἦτον καταδίκη θανάτου διὰ τὸν ἄφροντιν καὶ ἀπερίσκεπτον ἄγαμον βίον, τὸν ὁποῖον ποτὲ χωρὶς λύπην δὲν ἐγκαταλείπομεν. Ἡ σεβαστὴ μου κυρία Σωφρονία μού εἶχεν εὐρεῖ σύζυγον, συνοικέσιον λαμπρὸν, ἔλεγε, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσωμεν νά μᾶς φύγη. Ὅλα, ἔγραφε, τὰ ἐσυμφώνησε καὶ τὰ ἐτελείωσεν ἡ ἰδία, καὶ ἄλλο δὲν ἔμεινεν εἰμὴ νά ὑπάγω καὶ νά στεφανωθῶ. Ὅθεν καὶ μ' ἐπροσκάλει νά μὴ χάσω καιρὸν, ἀλλὰ ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως. Βλέπετε πόσον ἀπλά καὶ εὐκόλα ἐτελείωσεν ἡ καλὴ μου θεῖα τὰς ὑποθέσεις της.

Ἐν τούτοις, τίποτε θετικὸν περὶ τῆς νέας οἰκογενείας μου δὲν ἐγνώριζα, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ μόνου τῆς προικῆς, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς παρέλυε πᾶσαν κατὰ τῶν συμβολῶν τῆς θεῖας μου ἀντίστασιν. Ὁ μέλλων πενθερός μου ἦτον ἔμπορος πλούσιος, ὁ καλῆτερος τῶν ἀνθρώπων, καὶ περιπλῆξον χῆρος, προτέρημα στολίξον καὶ τελειοποιῶν τὰ λοιπὰ του προτερήματα.

Ὅσω διὰ τὴν νύμφην, ἡ θεῖα μου τὴν ὠνόμαζεν ἀληθῆ μαργαρίτην. Δυστυχῶς, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ θεῖα μου ἐφόρει ὀμματουῶλια, καὶ παρὰ ξενον δὲν ἦτον ἂν ἡ ἐκλογὴ ἔγεινε μὲ τὸ μέσον τῶν φωτιστικῶν τούτων ἐργαλείων· ἀλλὰ τέλος πάντων ἔλαβα καὶ μικρὰν τοιαύτην ἀπάτην πρὸ ὀφθαλμῶν, τὴν προικὴ τὴν εὕρισκα ἀ-

ξιόλογον, καὶ ἔπρεπε νά ἦναι τέρας ἡ μνηστὴ μου, ὥστε ἡ σκιά τοιαύτης προικῆς νά μὴ δυνηθῆ νά τὴν σκεπάσῃ.

Ἐπῆρα λοιπὸν τόσον μόνον καιρὸν, ὅσος ἐχρειάζετο εἰς τὸ νά βάλω εἰς τάξιν τὰ φορέματά μου. Τὴν θέσιν μου τὴν εἶχα συμφωνήσει διὰ τὴν αὐρίον εἰς τὸ Γραφεῖον τῶν Ὀδοιπορικῶν Ἀμαζῶν. Ἀπεφάσισα δὲ ν' ἀναχωρήσω χωρὶς νά ἰδῶ κἀνένα, καὶ φανερώσω τὸν σκοπὸν μου, διὰ τὸν ὁποῖον, νά εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἐν τρεπτόμην ὀλίγον. Ἐγὼ δ' ἄλλοτε τόσον δύσκολος φαινόμενος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ γάμου, ν' ἀποφασίσω αἴφνης νά νυμφευθῶ νέαν ἄγνωστον! Τότε ὅμως εἶδα διαφορετικὰ τὰ πράγματα· ἐθεώρησα τὸν γάμον ὡς καθῆκον κοινωνικόν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε μίαν φοράν νά ἐκπληρώσω· καὶ τὸ καθῆκον ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος τὸ ἐκπληροῖ καὶ δὲν παραπονεῖται. Τὰ παράπονα εἶναι τοῦ μωροῦ, εἶπεν ὁ ποιητής.

Ἀνέβημεν εἰς τὴν ἄμαξαν περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς ἐσπέρας. Εἶχα δικαίωμα εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ ἔμπροσθεν μέρους· ἀλλὰ μὲ εἶχε προλάβει ἄλλος, διότι, ἀνοιχθείσης τῆς θυρίδος, εἶδα δύο ὁδοιπόρους καθημένους ἤδη, ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Μολαταῦτα, ἂν ἐπῆραν τὴν θέσιν μου, μού εἶχαν ἀφήσει τὴν ἄλλην γωνίαν· δι' ἐμὲ ἦτον τὸ ἴδιον, ὅθεν καὶ δὲν εἶπα τίποτε.

Ἐπιθέτετε βεβαίως ὅτι τὴν ἄλλην γωνίαν κατέειχεν ἡ γυνὴ ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἀκόμη ἄλλοτε δὲν ἐβλεπα παρὰ τοὺς μακροὺς καὶ ξανθοὺς βοστρύχους, ἐξερχομένους ἀπὸ βελούδινον μαῦρον πέτασον. Παντάπασι. Ὁ σύντροφός της εἶχε καταλάβει ἀδιαφόρως τὴν καλῆτεράν θέσιν, καὶ τόσον καλὰ εἶχε χωθῆ, ὥστε ἔλεγε πῶς ἐκαρφώθη ἐκεῖ νά μένη αἰωνίως. Ὁ ἄνθρωπος ἦτον πεντηκοντούτης, παχὺς, παχὺρῶν, κόκκινος, φαιδρός, καὶ κοινοτάτης κατὰ πάντα φυσιογνωμίας.

Ἡ δὲ νεᾶνις, ἡ διὰ τὴν ὄλως ἀφιλόφρονα τοῦ συντρόφου της ἀδιαφορίαν πλεσιόν μου καθημένη (διότι νεᾶνις ἦτον, ἢ μάλλον παιδίον), στρέψασα πρὸς τὸ μέρος μου τὴν κεφαλὴν, μὲ τὴν ἄφροντιν ἐκείνην καὶ μηχανικὴν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ἔντα περιεργίαν, μ' ἔβαλεν εὐθὺς εἰς θέσιν νά ἰδῶ τὸ σύνολον τῆς ὠραίας της μορφῆς. Φαντασθῆτε τὸ καθαρῶτερον ὡσεὶδὲς πρόσωπον τοῦ κόσμου, τὰς χαριεστέρας γραμμὰς, ἐπιδερμίδα ξανθῆς μὲν χροιάς, ἀλλ' ἔχουσαν τὸ δροσερὸν ἐκεῖνο, τὸ μηδὲν κοινὸν ἔχον μὲ τὴν λυμπατικὴν χροιάν τῶν πλείστων Ἀγγλίδων· ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς καὶ ζωηροτάτους, καὶ ἀπαυγάζοντάς εὐτολμόν τι καὶ ριψοκίνδυνον ὑπὸ τὴν δειλὴν καὶ ἀγνήν τῆς παρθένου συστολήν· χεῖλη ῥοδόχροα καὶ παγέα ὀπωσοῦν, ἐπαυξάνοντα οὕτω τοῦ γοητευτικοῦ ἐκείνου προσώπου τὸ θέλητρον. Ἄν εἶχε φθάσει τὰ δεκαεπτὰ ἔτη, οὔτε μίαν ὥραν δὲν τὰ ὑπερέβαινε· ἦτον νεᾶνις, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ χθές. Προχθές ἀκόμη, ἦτον παιδίον, καὶ